

Zorgstandaard Dementie 2020

Een hernieuwde trouwbelofte

Persoonsgerichte en integrale zorg voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Dat staat centraal in de nieuwe Zorgstandaard Dementie, die op 14 april 2020 is opgenomen in het Register van het Zorginstituut. Onder de zorgstandaard staan de handtekeningen van 22 organisaties die betrokken zijn bij de zorg voor mensen met dementie. “Het is een hernieuwde trouwbelofte waar we erg blij mee zijn”, zegt Julie Meerveld van Alzheimer Nederland.

Text Jos Leijen

Beeld De Beeldredactie | Ed van Rijswijk

De zorgstandaard beschrijft wat goede zorg is voor mensen met dementie. Het is een leidraad voor partijen die die zorg leveren en schetst wat patiënten mogen verwachten. “De zorgstandaard beschrijft het wat en waarom”, vertelt Rinske Boomstra, namens Vilans projectleider bij de totstandkoming van de zorgstandaard. “We hebben een duidelijke scheiding aangebracht met het wie en hoe.” De zorgstandaard, legt ze uit, geeft aan hoe het zou moeten. Hoe dat in de praktijk vorm krijgt, moet worden uitgewerkt in richtlijnen van de beroepsgroepen en in regionale zorgprogramma's. Met de cliënt en zijn mantelzorgers in het middelpunt benoemt de zorgstandaard in 25 aanbevelingen wat er moet gebeuren vanaf het eerste ‘niet-pluisgevoel’ tot de stervensfase en de nazorg. Ook schetst ze de randvoorwaarden, zoals casemanagement en een integraal zorgleefplan. Daarnaast omvat de standaard twaalf kwaliteits-indicatoren om te leren en te verbeteren.

Totale reis

“De zorgstandaard beschrijft de totale reis van de patiënt en hoe die zo goed mogelijk de regie kan houden”, zegt specialist ouderengeneeskunde Amnon Weinberg. Hij was betrokken bij het traject namens Verenso, de vereniging van specialisten ouderen-

geneeskunde. In de nieuwe standaard is een grote rol toebedeeld aan de casemanager, die als spin in het web de zorg- en dienstverlening coördineert voor mensen met dementie die zelfstandig wonen. De nieuwe standaard heeft ook meer aandacht voor het afstemmen van de zorg op de wensen van de patiënt en diens naasten. Rond de persoon met dementie moet een netwerk ontstaan waarin diverse partijen op elkaar afgestemde zorg en diensten leveren.

Julie Meerveld

“Goede samenwerking is essentieel”, zegt Weinberg, die veel ervaring heeft als consultant in de huisartsenpraktijk. “Daarbij is het mooi als de zorg dicht bij huis geleverd kan worden. De huisarts en eventueel een praktijkondersteuner dementie kunnen hierbij een rol spelen, net als de gemeente en het sociaal team. Want het gaat niet alleen over gezondheid, maar ook om welzijn en deelnemen aan de samenleving. Met een multidisciplinair team kun je zorg op maat bieden.”

Doorpraten

De zorgstandaard is het resultaat van overleg tussen 22 partijen. Zorgverzekeraars, patiëntvertegenwoordigers en zorgaanbieders praatten mee over hoe optimale zorg voor mensen met dementie eruit zou moeten zien. Ze kwamen twaalf keer bij elkaar om ideeën en standpunten uit te wisselen en steeds nader tot elkaar te komen. “We begonnen elke bijeenkomst met een ‘check-in’ om te horen hoe partijen tegenover de

standaard stonden”, kijkt Boomstra terug. “In groepjes schreven we de concepten. Als twee of meer partijen bezwaar hadden tegen de tekst, praatten we verder tot er overeenstemming was.”

Een van de gevolgen van het doorpraten is dat de term ‘casemanager’ niet gebruikt wordt in het document, maar wel ‘casemanagementprofessional’. Geen mooi woord, erkent projectleider Boomstra. “Het geeft aan dat casemanagement niet het exclusieve terrein is van iemand die tot casemanager is opgeleid, maar ook door een andere professional gedaan kan worden. Dat lag voor sommige partijen gevoelig, en dat hebben we zo opgelost. Uiteindelijk ging het erom dat iedereen zich kon vinden in de definitieve tekst.” Om dezelfde reden werd op pagina 2 van de zorgstandaard een disclaimer opgenomen die meldt dat opname van de kwaliteitsstandaard in het Register niet automatisch betekent dat de beschreven zorg ook verzekerd is. Dit was een wens van de zorgverzekeraars.

Groot draagvlak

Het langdurig zoeken naar overeenstemming kostte tijd, maar leverde ook een groot draagvlak op. “Het is een grote winst dat alle

partijen die deelnamen aan het overleg, de zorgstandaard ook hebben geautoriseerd”, vindt Julie Meerveld, manager Belangenbehartiging en Regionale Hulp bij Alzheimer Nederland. “Het is een hernieuwde trouwbelofte.” Zij bewaakte bij de gesprekken vooral het perspectief van de mensen om wie het gaat. “Wij peilen regelmatig de voorkeuren van mensen met dementie en mantelzorgers. Hun wensen zijn goed terug te vinden in deze zorgstandaard.”

Niet als Weinberg is Meerveld blij met de aandacht voor thuiswonende dementiepatiënten. “Een aantal aanbevelingen gaat specifiek over hoe zij en hun mantelzorgers thuis ondersteund kunnen worden, zodat ze langer kunnen meedoen.” Ze vindt het “heel jammer” dat de VNG namens de gemeenten niet heeft meegetekend. “Gemeenten spelen een sleutelrol als verbinder, financier en coördinator. De VNG vindt dat ze niet voor gemeenten kan beslissen omdat die autonoom zijn. Maar er zou wel een krachtig signaal van zijn uitgegaan.”

Proefimplementaties

De zorgstandaard beschrijft hoe de zorg voor mensen met dementie er idealiter uitziet. Het wat en waarom. Het wie en hoe moet in

de praktijk vormkrijgen. In vijf regio's werken partijen samen aan 'proefimplementaties'. De regio's begonnen met een zelfscan om prioriteiten te bepalen. “Het beeld per regio verschilt, afhankelijk van de beginsituatie”, zegt Boomstra. “Sommige regio's hebben al beleidsstructuren waarin partijen samenwerken. Die kunnen eenvoudiger aanhaken. In andere regio's moeten ze elkaar eerst vinden. Veel gemeenten doen trouwens goed mee; er zitten hier en daar wethouders aan tafel.”

Een mogelijke hobbel bij de toepassing van de Zorgstandaard Dementie zijn de schotten in de financiering. Specialist ouderengeneeskunde Weinberg ervaart bijvoorbeeld dat de inzet van zijn discipline in de eerste lijn soms ingewikkeld is. Integrale zorg vraagt volgens hem integrale financiering. “Er zou een integrale bekostiging moeten komen voor dementie, zodat je een budget krijgt dat je vrij kunt besteden, ongeacht welke partij de zorg verleent. Dat zou het een stuk gemakkelijker maken. Dat is een uitdaging voor de zorgverzekeraars.” ●

Rinske Boomstra.

Amnon Weinberg